

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás:

Kül. monostorutca 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. a minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bácsosban Oppalik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyiteltéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben.

Előfizetési ár:

egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

ápril—júniusi évnegyedes folyamára.

Előfizetési ár:

Félévre . . . . . 6 forint o. ért.

Évnegyedre . . . . . 3 „ „ „

Egy hóra . . . . . 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János-hoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Kolozsvárt, márczius 13-án, 1867.

Szabad kéz Erdélyben.

Egy felelős kormány, melynek minden léptét független parlament ellenőrizi, melynek önkényét nem fedezi amolyan csábító háttér, minörül — gunyjára az alkotmányának — a hirdeté „szabadelví” februáriusi paténs 13-dik §-ben volt gondoskodva; egy felelős kormány, melyvel szemben a parlamenti ellensúly nem fictív, hanem gyakorlati életteljes erő gyanánt áll; egy felelős kormány — minő a magyar felelős miniszterium — okvetlenül a törvény rendelkezéseivel kénytelen szabni a reá bizott hatalom gyakorlatát, semmi se levén bizonyosabb, mint az, hogy egyetlen önkényű lépés, melylyel a törvényesség teréről letérne, a törvényhozó és végrehajtó hatalom közti ellentétet idézne fel, s elvesztve a parlament bizalmát, elvesztené egyszerűs mind saját egysúlyát.

Egy felelős parlamenti kormányának tehát egész hatalma attól függ, hogy a korona és annak megfelelő politikai nemzet törvényben nyilvánított akaratát föltétlenül teljesítse, ha még egyszer oly szűkre lenne szabva is előtte a törvény által kijelölt ösvény. S ha ezt tenni bármely ok miatt képtelenségnek találná? ha e szűk ösvényen komoly akadályokat látna, miken könnyedén átugorhat akarni — nézete szerint — a közügyre nézve éppen nem hasznosító kísérletnek mutatkozik? Akkor vagy lemond, merészebb embereknek engedve át a kényes feladatot, vagy az országgyűléstől felhatalmazást — indemnyit — kér arra, hogy szem előtt tartva ugyan a kért, mit a haza érdekében a törvényhozás kijelölt, de közbe-közbe ideiglenesen letérhessen a szűk ösvényről, s ne legyen kénytelen minden áron a törvény betűjéhez szabni eljárását. Felhatalmazást kér, mert propria auctoritate a törvénytől eltérőleg cselekedvén, s ha még egyszer oly oportün és indokolhatóan találhatnánk is eljárás, ez nem lenne egyéb, mint — absolutismus, a törvényhozó hatalom jogának is magához ragadása. Ellenben, ha a felhatalmazás megszavaztatik részére, kivételes intézkedése is — ugyszólva — szentesítve vannak s a törvényhozó hatalom akaratának kifejtésai gyanánt tekinthetők.

Ily szűk és nehézségekkel teljes ösvényen kellett megindulnia a második magyar felelős miniszteriumnak is, mely a kormányzást majdnem két egész évtized után vette át, mi alatt a törvénytelen kormányrendszerek destructiv hatása grassalt, ugyszólva minden törvényes állapot felforgatott, nagy és érzékeny társadalmi érdekeket összevissza kúszt vagy éles ellentétbe hozott, majd minden életforrást kiszivattyuzott vagy homoktorlatok alá borított, egyszóval: rombolt s nem épített, hagyva maga után zavart és nyomorúságot, romokat, sebeket és üres zsebeket, ezer akadályt, ezer bajt, melyek közt a kormánynak most sok gonddal át kell gázolnia, hogy majd az első állomáson — a véglegesen rendezett, illetőleg országgyűléssel rendezett normalis viszonyok visszaszerzett alapján — talán meg se pihenhetve, a derekas munkához fogjon.

Tegyük hozzá, hogy 18 év hosszú sora haladt el fejnünk felett azóta, hogy az első miniszterium az 1848-ki törvények végrehajtásához hozzáfogott volt, s mostani utóda 18 év után fog ugyanazon feladathoz,

mi akkor — ha lelkiismeretünket nem terhelhető szomorú események nem következnek vala be — ezer meg ezer nehezék nélkül lett volna végrehajtható, míg most az évek hosszú sora után egyfelől súlyos akadályok állanak útban, másfelől az idők szelleme, s a hazai közszellem maga tulszárnyaltnak talál sok, kisebb-nagyobb jelentőségű dolgot, mihez többé mereven ragaszkodni maga az országgyűlés politikai tekintetéből nem kíván.

A legmerevebb puritanismus emberei is, e tekintetben valóban elismeréseméltó engedékenységgel, elismerik, hogy a hazai kormány, ha haladni és megszállárdulni akar, igenis az 1848-diki törvények szellemét tartva szem előtt, s arra irányozva lépteit, hogy emek vívmányai mielőbb kristálytisztaságban effectuálthassanak, de — a nélkül, hogy a törvény legutolsó paragrafusának betűjéhez kellene ragaszkodnia — az átmenet nehézségei közt teljesítheti köteleességét bizonyos alapelvek határain belül az oportünitás szempontjának is tekintetbevételel.

Ha tehát a miniszterium ezen felfogásból indulva ki, a nehézségek tekintetbevételel s felhatalmaztatását kérte az országgyűléstől a megelőző kormány által már ugy is ez évre folyamatba hozott adók behajtása, az újonczállítást, a köztörvényhatóságok szervezése, Erdély közigazgatása s törvénykezdése és a saját ügyében, s ha az országgyűlés ezen — már eléggé ismeretes — felhatalmazásokat megszavazta, ha látjuk azt, hogy ily felhatalmaztatás mellett a magyar miniszterium minden pártok által gyanumentesen támogatattik: részünkről szintén bizalommal s egészen gyanumentesen fogadjuk el s várjuk azon „szabad kezét,” mely Erdélyre nézve a kormánynak meg van adva.

E szabad kéz Erdélyben kétségtelenül éreztetni fogja, hogy azt egy épp oly jó indulatu, mint erdélyes hazai kormány mozgatja, s minden szélsőségek kifogások vagy másfelől a reactio összeszorgodott töredékének gyanúsító sugdosásai ellenében, megnyugtathatja hazafiai szabad szellemű lelkiismeretünket annak tudata, hogy felelősség alatt álló kormány az, mely eljehatalmat (egy mindenesetre rövid átmenetre nézve) megnyerte, s a szabad kéz Erdélyben nem azt jelenti, mintha annak itt mindent lehetne tennie, a mit a hatalom szeszélye sugall, s nem is oly hatalomról van ma szó, melyet attól félhetnénk, hogy az érett megfontolást bárminő szeszély csábjának, az államférfiui tapintatot s magasabb elveket merev rögzelmeknek áldozatul ejthetné.

A szabad kéz megszavazása által az országgyűlés nem mondott le azon jogáról, hogy annak mozgását szigoruan ellenőrizze, s ezt a kormány igen jól tudja, minélfogva bizonyára minden intézkedését oda fogja irányozni, hogy az megfeleljen mind az itten számbavehető sokféle érdeknek, mind pedig a közvéleménynek, a minnek — nem is szükség bővebben értelmeznünk — egyedüli törvényes kifejezése — az országgyűlés!

Csak ezt akartuk ezuttal hangsúlyozni, s nem hiszszük, hogy tévedés bűnében lehellnénk, vagy a haza szent ügyének rossz szolgálatot tennénk, ha független állásunkban bizalmunkat határozottan kijelentjük s bizalmat ébreszteni kívánunk a „szabad kéz” iránt, melylyel az erdélyi viszonyok szövevényéhez egy felelős hazai miniszterium nyul, mit erre a magyar királyság közös országgyűlése hatalmazott fel.

Halmágyi Sándor.

Vélemény

a bányászati közigazgatás ügyében a restitutio kérdéséhez. *)

Ezen kérdést illetőleg, az erdélyi kerület bányászati közigazgatására nézve, sajtóságos viszonyok és tekintetek léteznek, melyek a közvetlen restitutio lehetőségét kizárják, és a régi állapotbani visszaesést valóban nem is teszik kívánatossá.

*) Közöljük e cikket azon reményben, hogy az illető helyen, figyelemre lesz méltatva s eshetőleg üdvös eszmecsere idézendő el. Tárgya elég fontos és korszerű, hogy hiessük, miképp közlése által szolgálatot teszünk a közügynek. Szerk.

A bányászati közigazgatás t. i., mely sajátlag két, egymástól merőben különböző részre oszlik, u. m. a bányabátóságra, s az álladalmi bányai par vezetésére, az erdélyi kerületben azon rendszer szerint, mely a Bach-kormány életbelépeiséig fennállott, fensőbb vonalban a kincstár tanács (Thesaurarius) nál volt központosítva, alsóbb vonalban a bányabátóság a tartományi bányatörvényszék által, az álladalmi bányai par vezetésére pedig a bányai és kohónagyi hivatalok, s illetőleg a vajdahunyadi és zalathnai közvetített igazgatóságok által kezeltetvén.

Ezen rendszer lényeges változáson ment keresztül, mely nagyobbára csak annyiban sajnálatos, hogy, mint minden egyéb, nem illettékes alkotmányos uton jött létre, és abban állott: hogy a bányabátóság, mely természetesen az álladalmi bányai parra is kiterjed, a tartományi bányatörvényszék megszüntetésével a károlyfehérvári kerületi törvényszékre átruházott bányabátóságtól különválasztatván, alsóbb vonalban egy új hivatalra, a zalathnai, ugynevezett bányakapitányságra bízott, fensőbb vonalban pedig a helytartóságra ruházott; az álladalmi bányai par vezetésére pedig a vajdahunyadi és zalathnai közvetített igazgatóságok eltörlésével, fensőbb vonalban megint egy új hivatalra, a kolozsvári főbányai igazgatóságra bízott.

A dolog lényegét tekintve, ezen választást nem helyeselni nem lehet; mert az által ama régi abnormitás lön megszüntetve, melylyel a bányabátóságot fensőbb vonalban ugyanazon főhivatal, a kincstár tanács kezelte, melyre a bányabátósági illeték alá (a magánbányászati iparral egyaránt) tartozó álladalmi bányai par fensőbb vezetésére is bízva volt, és így ezen főhivatal, egyszersmind főbányabátóság is (!) igen sokszor tulajdonképpen saját ügyében, t. i. az álladalmi bányai parban gyakorolta a teljes fogulatlanságot igénylő főbányabátóságot, sőt még a bíróságot is; másfelől pedig azon főigazgatás oly főhivatal által kezeltetett testületileg, melynek csak kisebb töredéke állott szakértők közt, mihez képest azon ipartígy vezetésére

Mielőtt tovább haladnánk, azon megjegyzést kell tennünk, miszerint magok a Bach-rendszer megbuktató, egyebiránt némileg csakugyan központosításra törekvő oktoberi és februári okmányok is egyenes utat nyitottak volt arra, hogy a magyar korona országában a bányai par ügye, a birodalmi központi főhivataloktól elvonatván, ezen vonalon is hazai kormányzat alá jussón; mert ez ügy egyik okmányban sem volt az ugynevezett közösök sorába iktatva, mely központi törvényhozás alá tartozhatott volna, miből a fennebbi állítás kétségbevonhatlanságra önként következik. És valóban nem lehet felgöngyölteni, miként történtetett az, hogy a bányai par ügye, — mind a mellett, hogy a hazai törvényhozás e téren teljes illetékességét az országbírói, magára a bányatörvényre is vonatkozó értekezlet ajánlatának a magyar országgyűlés általi tárgyalása, melyre királyi megerősítés is következett, kétségtelenül érvényesítette, — csupán s egyedül a bírósági illetékre nézve szállott át hozzánk egész teljességben, de a bányabátósági s álladalmi bányai par vezetésére illetékre nézve, legfensőbb vonalban továbbra is a birodalmi központi főhivataloknál maradhatott?

Ezen, a magyar miniszterium felállítása által most már kétségtelenül segítve lend, és így áttérünk közlebbi tárgyunkhoz.

I. Bányabátóság, tekintettel a bányabátóságra.

Hogy a Királyhágón tul, azon, az országbírói értekezletnek törvényhozásilag érvényre jutott ajánlatán alapuló ideiglenes szervezettel, mely szerint a bányabátóságot alsó vonalban kezelő bányakapitányságokkal az első folyamodásu bányabátóságok, mely a Bach-rendszer szerint némely országos s illetőleg megyei törvényszékek által gyakoroltatott volt, ideiglenesen oly módon viszont egyesítettet, hogy a bányabátóság egészen külön osztályt képezzen, további törvényhozási rendezéseig meg fog maradni, kétséget nem szenvedhet; és hogy e rendszer ideiglen az erdélyi kerületre is életbe léphtend, annál inkább remélhető, mivel ugyanaz volt azon időben Erdélyből is a bányakapitányságtól ajánlatba hozva, nemcsak, sőt ő Felsege által meg is erősítve, melytől azonban, midőn már a kitűzött határidőben éppen életbelépendő vala, bizonyos más helyről befolyás által ugyancsak legfensőbb királyi akarat nyomán eltérés történt, Erdélyre nézve a bányabátóság alsó vonalban az alsó-fehérmegyei törvényszék abrúdbányai osztályára ruháztatván, mint volt az a Bach-rendszer alatt a károlyfehérvári kerületi törvényszék ruházta.

Az országbírói értekezlet fennemlélt ajánlata

ama kérdésre nézve: „valjon czélszerű volna-e az 1854 előtt fennállott bányajogi állapotot, addig is, míg az országgyűlés más törvényes intézkedésről gondoskodand, visszaállítani, s valjon azon visszaállítás nem gyakorolna-e akár az egész bányászatra, akár a magánjogi viszonyokra káros visszahatást?” öszhangzólag azt véleményezte, hogy az érintett régi bányatörvények visszaállítása sem köz-, sem magánjogi tekintetben ajánlható nem lenne, fennhagyatván csakugyan az egyes bányamegyék statutarius joga.

Ezen véleményt adta Erdélyben a bányakapitányság is, mely kezdetben csakugyan némi viszatetszést okozott azoknál, kik a dologba teljesen beavatva nem voltak, de utóbb átláthaták, miszerint oly kérdésben, melynek nem eléggé óvatos tárgyalása legnagyobb köz- és magánjogi zavarokat keltett volna fel, milyen volt az itt fennforgó is, nem valamely mulékony tetszésbeni részesség érdéke, hanem az igazság leplezetlen előterjesztésének mulhatlansága szolgálhatott egyedüli zsinormértékül, melyet alérdekek miatt mellőzni valódi ügyarulás lett volna.

Mi a bányabátóság fensőbb vonala kezelését illeti, mely semmi esetben sem lehet a pénzügyi illetékesség kifolyása, sőt avval károk és hátrányok nélkül össze nem is zavarható, erre nézve Erdélyben még azon rendszerhez képest is, mely minden más országokban mostanig fennáll, és a mely szerint a főbányabátóságot a helytartóságok kezelik, kivételes állapot hozott életbe, azon főbátóság nem a főkormányzókra, nóha azt itt is ez előtt a helytartóság kezelte, hanem ideiglenesen az országos pénzügyigazgatóságra ruháztatván.

Oly annyira szembetűnők ezen kivételes rendszer hátrányai, mely már csak azon szempontból is abnormálnak mutatkozott, miszerint a bányabátóság legfensőbb vonalban sem maradt a pénzügyi szaknál központosítva, hanem onnan az ipar és kereskedelméhez tetetett át, hogy azokról bővebben szólani felesleges lenne és jövőképességet befűtő kerületre nézve a főbányabátóság további végleges rendezésig az országos pénzügyigazgatóságtól elvonatván, minél sietőbben az unio végleges szervezéséig amugy is még hatályban maradó főkormányzókra bizassék, mely t. i. saját hatósága és fogulatlan állásánál fogva, egyfelől a bányai par utjába áll akadályokat, mennyire azok nem magánügyiek, sikeres intézkedések által eltávolítani, másfelől pedig a bányászati iparérdekeknek más iparágak érdekeivel, vagy egyéb közérdekek kívánalmávali összefűtőzése eseteiben közvetítőleg és kiegyenlítőleg hatni sokkal képebb, mint a pénzügyigazgatóság.

II. Álladalmi bányai igazgatás.

Hallottunk oly előkészületeket a legközelebbi időkből, mielőtt még a magyar miniszterium életbe léptetése bevezett tény lett volna, melyek azt gyanítatták, hogy a honi álladalmi bányai par fensőbb vonalú vezetésére nézve olyas valami tervezetett volna, mi a Bach-rendszer előtti szervezetei viszatetszést lehetővé tette volna, a mennyiben a főbányabátóság feloszlása s ezen hivatalnak az országos pénzügyigazgatóságra ruházása forgott szóban.

Valódi szerencsének mondhatjuk, hogy e tervet a magyar miniszterium felállításával most már kétségtelenül csak pusztá kívánatnak tekinthetjük, és a főbányai igazgatóságnak, mint amugy is szakavatott egyénekből állható főhivatalnak további végleges rendezésig lendő fennmaradása sokkal több előnyökkel fogna összekötve lenni, mint akármely más, ama régi rendszerre visszalépéssel egybekötött restitutio; kétséget nem szenvedhetvén, miszerint az álladalmi bányai par fensőbb vonalú kezelése is a valódi elméleti és gyakorlati szakismertet mulhatlanul föltételezi mindazoktól, kik abba befolyani hivatnak.

Ebben ama nézettel, hogy a főbányabátóság a főkormányzókra ruházassék, hova ez esetben csak egy pár szakértő egyén fogna meghivatni, mint az mindenütt másutt gyakorlatban van, ellenmondás látszik rejleni; ámde itt már, hol nem az ipar múltani vezetéséről, hanem a bányatörvényszéket fensőbb vonalban kezelő közhatósági működésről van szó, miben esetenkénti szakértő felvilágosítások inkább pótolhatják a közlebbi szakismertet hiányát, mint maga az ipar vezetésénél, a dolog egészen más színben tűnik fel, és sajátlag csak is az itt a dolog lényege, valjon egészben szakértő egyénekből álló főbányabátóság nem léteben a (ideiglen még megmaradó) főkormányzók e téren működése óhajtabb-e, vagy a kir. pénzügyi igazgatóságé? Egy szakember.

A vasut kérdésének tárgyalása az országgyűlésen.

A képviselőház március 18-iki üléséről már mult számunkban adtunk előleges értesítést.

Azon közlésben kivonatlag ismertettük a Miletics indítványának főpontjait az ugynevezett „három-egy királyságnak Magyarországgal kiegyezkedése ügyében”, ugyszintén a vasut kérdésének mikénti eldőlését.

Ez utóbbit illetőleg adjuk még e részletesebb közlést:

Miután elnök kijelenté, hogy a Miletics javaslatát ki fog nyomtatni s napirendre kitűzteni,

Gróf Károlyi Ede képviselő a következő indítványt teszi a ház asztalára:

„Indítványozom, hogy az ország érdekében építendő vasutak ügyében a miniszterium megbizassék, hogy egy országos vasuti hálózati tervet mielőbb az országgyűlés elébe terjesszen.”

Ez indítvány felolvastatván, a ház a napirendre tér át.

Első tárgy: Több képviselő indítványa a nagyváradi-kolozsvár-brassói vasútvonal tárgyában.

B. Kemény Gábor szólal fel ez indítvány indokolására. Erdélyben, ugymond, eddig semmi vasut nincs, s egy vasuti vonal építése égető szükség. A ház, amár ez építés foganatosítására képesítve nem volt, legalább határozatilag mondhatta ki azt, melyik vonalt tartja legfontosabbnak, és hogy kívánatos, miszerint e vasut kiépítése mielőbb vétessék foganatosításba. Ennek következtében, habár az eljárás nem volt egészen parlamentararis, kijelentette azt is, hogy ha képesítve volna törvényt alkotni, ezen vasutnak bizonyos meghatározandó jüvedelmet is biztosítana.

Szónok most az emberi civilizáció, a tudomány fejlődése és az anyagi jólét szempontjából érdekesen fejtegeti a vasutak jelentőségét. Jelenleg, ugymond, nemcsak Amerikában és Európában, de még Ázsiában és Afrikában is kezdenek feltűnedezni a vasutak. Majdnem oda jutottunk a 19-dik század közepén, hogy valamely állam hatalmi állását közlekedési hálózatának sűrűségéből lehetne megítélni; és mindemellett Erdélynek nincs vasutja. Nem Erdélyen mult az, hanem politikai botlások és szándékos ellentérvények gátolták meg e vasut keletkezését. A sok felmerült terv közül szónok a nagyváradi-kolozsvár-brassói vonalt tartja legegyszerűsőbbnek, mert ez kötné össze legegyszerűsebben a keletet a nyugattal, a fekete tengert a civilisált Európával; ez felel meg leginkább mind a politikai, mind a nemzetgazdasági szempontnak, ez felel meg leginkább az igényeknek. — Ezekről tisztában lévén, azon kérdés merül fel, hogy mit kell e vasuti vonal érdekében tenni? Szónok azt hiszi, hogy a változott viszonyokhoz képest következetlenség nélkül indítványozhat ma más eljárást, mint a melyet a mult év januáriusában javasolt; mert akkor parlamentararis kormány nem lévén, nem volt oly közel azon kilátás, hogy a képviselőház törvényhozó hatalmával teljesen fog élni. „Azon esetben”, így végzi szónok előadását, „ha teljes parlamentararis kormány van, nézetem szerint a vasut ügyének közvetlen elintézését illetőleg legtöbbet lehet, legközvetlenebbül s legjózanabbul mint kisebb s kevesebb álló testület: maga a kormány. Én tehát ezen esetben, ha a magyar felelős miniszterium hajlandó volna elfogadni azt, hogy Erdély számára a nagyváradi-kolozsvár-brassói vonal az, melyet legegyszerűsőbbnek tart; ha hajlandó volna kinyilatkoztatni, hogy ennek életbevitelére kész mindazt megtenni, a mit okszerint követelni lehet: azon esetben, megvallom, nem tartom egészen szabatosnak most is az előbb indítványozott uton tovább haladni. Kérném tehát: méltóztassék a tisztelt közlekedési miniszter ur e tekintetben kinyilatkoztatni azt: hogy az általam ajánlott vonalt tartja-e legfőbb jelentőségű vonalnak Erdélyt illetőleg, és hajlandó-e a miniszterium e vonalt illetőleg a ház elé előterjesztést tenni, és addig is, mig az megtörténhetnék, minden okészerint lépéseket megtenni ennek okszerint kiépítésére?”

Gr. Mikó Imre, közlekedési miniszter: (Halljuk! Halljuk!) A kormány teljesen meg van győződve a nagyváradi-kolozsvár-brassói vasut fontosságáról, és országos szempontból elvitázhatlan közhasznúságáról; csak örvendeni tud azon, hogy a tisztelt ház nézetei az övéivel e részben is egyeznek. Ennélfogva feladatának fogja tekinteni, ezen vasutvonal létesítése iránt annak idejében a ház elé javaslatot terjeszteni. (Helyeslés.)

B. Kemény Gábor erre kinyilatkoztatja, hogy tekintettel a miniszter ur kijelentésére, sokkal helyesebb kezében látja az erdélyi vasut iránti intézkedést, mint ha egyesek léptek volna fel annak életbevitelére. Felhatalmazva éri magát, az indítványozók nevében az indítványt azon kijelentéssel, hogy a miniszter ur nyilatkozatában megnyugodnak, visszavonni. (Helyeslés.)

Gr. Károlyi Ede a miniszter ur nyilatkozatát ugy fogja fel, hogy a ház elé terjesztendő tervezetben nemcsak a szűnyegen lévő, hanem minden, az országra nézve szükséges vasut fog foglaltatni; s ezt föltétlenül, szintén visszavonja indítványát. (Helyeslés!)

Gr. Mikó Imre, közlekedési miniszter: E felfogást osztja a kormány és az egész vasuti hálózatra nézve fogja annak idején előterjesztését megtenni. (Helyeslés.)

Ezzel aztán a tanácskozási igazolási kérdésekre ment át.

A papválasztások erdélyi ref. egyházközsegeinkben.

Ha a protestantismus történetére visszatekinünk, meg kell győződünk, miszerint amaz egyház előnyét és egyszerűsége ereje főistápját mindenhol és mindenkor papjainak erkölcsi és szellemi jelességében és egyéb tulajdonai mellett ama magas fejlettségi fokozatban találta, melyben amazoknál a hit-szónoklat állott.

A mondottak magukban foglalják egyszerűsmdn tetemes részét ama célnak, melyet valamely ország protestans egyházának szemelőtt kell tartani és reá egész igyekvettel törekedni.

A fenebbi czél előmozdítására voltak irányozva azon intézkedések, melyeket az erdélyi reformált anyaszentegyház előjárósága a közelebbi években a papjelöltek kiképzésére és a papválasztásokra nézve tett.

Amaz intézkedések a megelőző körülmények által teljesen indokolva voltak. Meg kellett azokat tenni, ha nem akartuk, hogy az egyházra nézve annyira fontos papválasztások a legveszélyesebb pártoskodásoknak áldozatul essenek.

E választási rendszabályok a törvényes úton higgadt, komoly és ismételt megfontolás nyomán jöttek létre, s pár év óta gyakorlatban vannak, de mind eddig mily kevés eredményt tapasztalunk. A papi trességekre jelentkezők közül nem egy csak, hogy a kijelöltek közé juthasson, nem követ-e most is illemt és szabályokat egyaránt sértő utat, sőt merőben tilos eljárást? A választásoknál a legszebb jogok egyikének jogos és ildomos használata helyet nem foglal-e most is gyakran a pártszellem s a pártoskodás nem fokozódik-e gyakran oly magasra, miszerint a pártok csakhogy czéljokat érik, pártoltjaiknak egyaránt törvényellenes és jellemtelen tetteit oltalomba veszik s ez által magokat azoknak részesévé teszik? A mondottak folytán azután valódi érdemes helyett nem ritkán az érdemtelen cselszövő jut egyik legfontosabb és legnezezebb emberi meghívathoz.

Az ily jelenetek pedig nem csak kisebb s kevésbé művelt tagokból álló egyházainkban, hanem a népesebbekben és azokban is nem egyszer fordulnak elő, melyeknek többségét miveltebb városi polgárok alkotják, s kiknek ennél fogva jó példával kellene előlmenni. Sőt minél népesebb és gazdapapsága, annál rakoncátlanabban mutatkozik nem ritkán a szenvedély és pártviszályok.

Mi az oka mind ennek?

Nem tagadhatni, vannak a papválasztási törvényekben hiányok, de ezek nem a főbb, hanem a mellékes szabályokat illetik s a közelebbi egyházi törvényhozás által a létező rendszabályok lényeges megváltoztatása nélkül könnyen kijavíthatók.

Azon gyakori visszaélések, sőt olykor szomorító kihágások, melyek papi választásainknál előfordulnak, nem annyira a rendszabályok mellékes hiányainak, mint más okoknak s leginkább a papválasztási rendszabályok újonságának tulajdonítható.

A kifejtett zavarok legtöbb esetben onnan származnak, hogy az egyházi előjárók és előjáróságok, u. m. esperesek, gondnokok, bizottságok, kijelölő választó biztosok, valamint egyházmegyei zsinatok, kiknek a papválasztási rendszabályokat végre kellene hajtani s végrehajtásuk felett ellenőrködni, elég igyekvettel és szigorral a rendszabályok megértésére és végrehajtására nem bírnak; a midőn azután a pártoskodásnak, mely mindenütt csak alkalomra vár, tág kapu nyílik. Vizsgáljuk meg csak gondosan a közelebbi papválasztásoknál előfordult pártoskodásokat és zavarokat, s legalább három esetből kettőnél azt találjuk, hogy azok kitéjei a végrehajtó hatóságok vétkek elmulasztásának tulajdoníthatók, sőt nem ritkán magok ezen hatóságok kezdék meg a pártoskodást, mely azután a választó tömegnél rakoncátlan kihágásokká nővi ki magát.

A kihágásoknak, melyek újabb papválasztásainknál nem ritkán nyilvánulnak, oka továbbá általános és rendszeren minden új törvényes intézkedéseknél elő szokott fordulni. A kihágások az újabb választási rendszabályok keletkezése előtt még gyérabban fordultak elő, de miután világos törvényre nem ütöttek, nem egyszer titokban maradtak, most azonban a világos törvények elleni tusa egyfelől vilárosságra hozza, másrészt pedig nem egyesekben még inkább elkészeríti a pártviszályokat.

A törvények bármily szigorúak is, azok más esetekben és körülmények közt sem szüntetik meg soha rögtön és teljesen a visszaéléseket, melyek ellen hoztattak, de hatásuk, azok megriktítására csak lassanként észrevehető. A törvények soha sem fejezik le egyszerűen és végképpen a helyesnek és jónak ellenségeit, de lassanként apaszíják azok számát s oltalmat és erőt szolgáltatnak az igazság és jog híveinek, hogy több hatással és örvendetes előmenetellel küzdjenek. Ez czéja a ref. egyházi

törvényhozás által az újabb időben hozott választási törvényeknek ennyi és nem több eredményt lehet csupán egyelőre méltányosan várni ama törvényektől. Módosítsa és javítsa ki a reformált egyházi törvényhozás ama törvények mellékes hiányait, mennyire czélszerűt, de addig, mig ezt teszi és azután is örökdiék éberséggel és szigorral, hogy az alárendelt hatóságok a létező szabályokat egész készséggel és pontossággal hajtsák végre; a ref. egyház minden igaz hívei pedig az újabb választási törvények védelme és oltalma alatt és fölök erőt kölcsönözve fogjanak kezét, hogy a választásoknál minden részrehajlás, pártoskodás és törvénytelenség eltávolíttassék s a papi fontos hivatal mindig a legérdemesebbnek jusson birtokába. Ha ezek így lesznek, az új választási törvényeknek jótékony hatása rövid időn nyilvánulni, és időről időre öregbíteni fog.

És most még csak pár szót a hit-szónoklatról, melynek a ref. egyházbani nagy fontosságát fenebb érintettünk.

Erdély ref. egyházában a hit-szónoklat régi időtől fogva meglehetősen magas fokon állott. Városi és népesebb egyházainkban nem hiányoztak oly hit-szónokok, kik bármely hit-szószerk díszére váltak volna, s fiatalabb valamint csekélyebb egyházaink papjainak mintául szolgálhattak. Az ily szónokok kétségén kívül anyaszentegyházunk virágzásának főtényezői közé tartoznak. A legelőkelőbb sajnálat kell megvallanunk, hogy a vezér-hit-szónokok száma időről időre fogy, s ha fiatalabb papjaink közül felette kevesek azok, kik az egyházra nézve oly sajnálatos e hiányt pótolni képesek, e bajnak is egyik főoka a részrehajló és pártoskodó papválasztások.

Ne gondolja pedig senki, hogy a jeles, a kitűnő hit-szónoklatra a megnyerő külső, a határos hang és előadás mellett középszert szellemi és tudományos képzettség elégséges; mert nincsen meghívathatóság, mely az ékes-szólás egyéb kellékei mellett a teremtő, az alkotó tehetséget a tudományos alapos képzettséget nagyobb mértékben igényelné, mint a hit-szónoklat. Azon hit-szónok, ki az utóbb említett kellékeket nélkülözi, arthat ugyan pillanatnyi sikert, megvesztegetheti a tudatlan, a félművelt választókat, szerezhethet magának valamely egyházban pár évi népszerűséget, de az ily lelkes, miután az innen, amonnan összekapart készlet elfogy, a midőn a tehetséges ész és tudomány amaz egyedüli forrás, melyből az eredeti jót és szépet meríthetni, az elavultat megfrisíthetni, midőn mondjuk ezen egyedüli forrás nem létezik, az ily hit-szónok rövid időn azon hangszóhoz válik hasonlóvá, melyről a szellemdús meseköltő azt jegyezte fel: ignotus fallit, notis est derisui. X. Z.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése márcz. 20-kán.

Elnök: Szentiványi Károly, jegyző Ocsvay. A miniszteri padon: Andrássy, Eötvös, Mikó, Festetics, Wenkheim, Lónyai, Gorove.

A karzatok mindkét oldalon tömve, a főrendi páholyban sok felsőházi tag és vendég, többi közt Beust b., Wüllerstorff, Beeke, a király hadsegéde Fejervári stb.

A jegyzőkönyv szokott hitelesítése után elnök több beérkezett iratról tesz jelentést, többi közt arról, hogy Oroszi Miklós, szentesi képviselő, betegség miatt lemond mandatumáról.

Ezután Ráday L. a közügyügyi bizottság jelentését készűl fölolvadni, de szót emel.

Böszörményi László: Tiltakozik a javaslat tárgyalása ellen. A ház nem köteles erre, mert nem miniszteri javaslat. A tárgyalás ellenkezik a 61-ki, sőt a jelen országgyűlés fölratának elveivel. Deák Ferencz (a jobb oldal e névnel éljenekbe tör ki) azt mondá: Az óvatosság még akkor sem hiba, ha tulzott, a jelen esetben pedig még tulzottnak sem nevezhető az óvatosság. Ő tehát azt indítványozza, hogy a javaslat tárgyalása a koronázás utánra halasztassék s ily értelemben szerkesztett határozati indítványt olvas föl.

Tóth Vilmos: Miután B. a házszabályokra hivatkozott, ő is a házszabályokkal czafolja meg őt. Ez nem egyes indítvány, hanem bizottsági jelentés. Nem szükséges azt osztályokhoz küldeni. A szabály csak azt kívánja, hogy 3 nappal előbb kinyomassék és kiosztassék; ez megtörténvén a háztól fligg azonnali tárgyalásának megkezdése.

Elnök kérdi: kívánja-e a ház, hogy a jelentés fölolvastassék? A felelet: nem, daczára annak, hogy Bónis azon véleményét fejezi ki, miszerint föl kell olvasni, ha egy tag kívánja is csak.

A többség fölolvastottnak nyilatkozatván a jelentést, első, ki hozzá szól.

Keglevich Béla gróf. Szokása ellenére most ő is a tribunumra lép s keresztbefonva karját nyájas nyugalommal adja elő csinosan készűlt, habár inkább szónoki csillogásu, mint érvekkel megakott beszédét. Ő a javaslatot nem fogadja el. Miért? Mert minden képviselőnek szerinte három föladata van: Az alkotmányt megővni, időnként a kor igényei és a nemzet érdekeinek megfelelőleg fejleszteni, s a nemzeti szent érzettől áthatva lenni. Visszapillantást vetve a multra, különösen 48 és 61-re, ugy találja, hogy nemzetünk eddig mindháromnak megfelelt. Most csak a kisebbség. A több-

ségi javaslat fölládozza mindazt, a mi nemzeti önállóság és függetlenséghez szükséges, mert legényesebb érdekeink fölött idegenek határozhatnak. Ez eljárásnak több értelme leendett az octoberi diploma idejében, mikor még nem volt elvesztve Velence és a königrázi csata. A kisebbségi javaslat 19. §-a biztosít, hogy vértünkkel akarunk és érdekeink ellenére ne rendelkezzenek mások: ő tehát ezt pártolja.

Banó József mindjárt beszéde elején magára zúdítja a szélső balt, azt állítván, hogy a ki Madarász indítványát pártolja, ellensége a hazának. Az átalakulásnak mindig voltak ellenségei, s e tekintetben emlékeztet az egykori vámrendszeri vitákra. Szerencsés a nemzet, melynek a koreszméket fölismere nagy fia vannak; de szerencsések a nagy férfiak is, ha mőgűtők oly nemzet áll, melyet érdekeiről fölvilágosítani lehet. Pártolja a javaslatot.

Madarász J. az egész hisztóriát fölmutatja s tömördek t. czikket idéz. Különösen Józseffel és a rákövetkező korról foglalkozik, s az 1790-diki törvények keletkezését vázolja. Beszédét három főkérdésre alapítja: kiegszítő része-e a birodalomnak vagy önálló Magyarország? van-e kötelme az örökös tartományok védelmére? s a többségi javaslatban fenntartva van-e alkotmányunk és önállóságunk? Nemmel felel s hosszan indokolja. Végül Rómáról és Coriolánról szól, s ha jól értettük, a többséget Coriolánnak nevezi. Veturia szerepét a haza viszi, ki azt kiáltja: Inkább ti veszszetek el, (Tóth V. közbekiajt: köszönjük!) mint a haza. Vajha bírnának Coriolán nagy lelkével, s habár győzelmek, vonulnának vissza.

Dáni Ferencz rövid, de jól szerkesztett beszéddel pártolja a többségi javaslatot.

Kállay a kisebbséget. Szerinte a törvény nem bölcsészeti elv, miből származtatni lehet; azt csak értelmezni szabad. Fejtegeti a delegatio hatáskörét s a közös birodalmi miniszterek vesztélyeit, kik mellett a mieink hatásköre zerusra reducalódik. Törvényeink nem ismernek ily viszonyt s azért a többségi javaslatot nem fogadja el.

Somsich P. szerint a javaslat összhangzásba hozza alkotmányunk az idő követeléseivel s a jelen ideiglenesség sorvaszó állapotából kiségit. Bonczolja a kisebbségi javaslatot, mely sem az 1723. sem az 1848-diki törvények 3. §-val nem egyeztethető össze. A mit a kisebbség elismer közös viszonynak: az oly szövetségi terv, melyet külön hatalmasságok köntek időről időre, a pragmatica sanctio a mi szövetségünket a fejedelemmel és tartományával állandónak declarálja. Elfogadja hát a többségi javaslatot s nem szólva többet a munklatról, az előtte beszélt kisebbségi szószerk elvetésével elfogadja, majd a jobb oldal eljenei, majd a baloldal tiltakozása által félbeszakasztva.

Báró Simonyi azt igyekszik Somsich ellenében bebizonyítani, hogy a többségi javaslat az adó és hadügyben tett engedményeivel föladdott jelentékeny részt az ország jogaiból. A kisebbségit pártolja.

Draskóczy Gyula: Ő Felsége nem intézheti el a közügyeket maga, miután az örökös tartományok most alkotmányosak, azért kell a delegatio. A többséggel tart.

A ház hangos fölkiáltásaira az elnök az ülés folytatását másnapra halasztja.

Szólásra följegyezzék még: Tisza K., Jókay, Domahidy, Gubody, Károlyi, Ráday, Ghicz, Ivánka, Ghiczy Ignác, Bónis, Moesáry, Bobory, Eszterházy, Nikolics, Várady, Csiky, Csánády, Hevesy, Ragályi, Joannovich, Bartal, Tolnay, Szabó Imre, Bezeredy, Tóth Samu, Trefort, Kaucz, Bujanovics, Tóth Vilmos, Szél J., Lator J., Királyi, Szász K., Szentkirályi, Horváth L., Zichy Ant., Fülöp, Gyene, Zsarnay, Hunfalvy, Geduly, Deák F.

A 65-ös bizottság tárgyalásai. *)

(Jan. 30-kán.)

(Folytatás.) Tisza Kálmán: Csak azon kérdés akarok felelni, mit egyenesen hozzám intézett az előtem szóló. Én igen jól tudom, hogy itt e pontokban az egymás közt köntendő szövetségről van szó. A 61-, 62- és 63-dik pontok azt mondják, a szövetség állapítja meg azon kérdéseket, melyek a kereskedelemre vonatkoznak. A kereskedelemre vonatkozik pedig az összes kereskedelmi szerződést köntő területnek a külföld irányában való képviseltetése, tehát ezen nemzetközi szerződés után, mely köztünk s a fejedelmek többi országai közt köntendő, kell meghatározni a külföld irányában képviseltetést is.

Nyáry Pál: T. bizottság! Nem akarok a dolog érdeméhez szólani, nem pedig azért, mert tökéletesen egyetérték előttem szólót Ghiczy és Tisza Kálmán barátaimmal; hanem csakis egy kis parlamentararis illemre akarom felhívni a t. bizottság figyelmét, mely abból áll, hogy kétséget nem szenved, s tudjuk, hogy a javaslatban előfordult ugyan a közös miniszterium, de az még tárgyalva nincsen, tehát a tárgyalás előtt miért szurjunk be anticipálva ily előleges paragrahusba olyat, a mi már azon közös miniszterium teendőit meghatározza. Ennélfogva bátor volnék a t. bizottságot arra kérni, hogy ezen tárgyat akkorra tessenek elhalasztani, midőn majd a közös miniszteriumról lesz szó; mert csak akkor kellend és lehetend szólalnunk a közös miniszterium szükségességéről vagy

*) Lásd a „K. Közlöny” 26-dik számát.

CZETZ JANOS ES TARSA

Kolozsvártt
Középutca Folly-ház.

Ezennel van szerencsénk a n. érd. közönségnek értésire adni, hogy gazdagon ellátott üzletünket újlag a legszebb tavaszi és nyári

NŐI- ÉS FÉRFI DIVAT ARUKKAL

látjuk el, továbbá: ajánljuk a n. érd. közönségnek gazdag választékú *Moire, Antique, Gradafrik* és más nehéz selyem ruhákat, valamint: finom *Lüstrén, Mohair, Alpaccé, Cachemir, Mousslin de laine*, a legszebb *Pique* és *Callico*, ugy szintén *Ba tiste, Jacona* és *Francia Mouslino* ruhákat minden színben, női felső öltönyök és bujkák, női kalapok, fűcékek, női piperék és gazdag választékban mindenféle fehérek és asztalneműk, valamint valódi *Rumburgi, Hollandi, Creas* és *Bécsi* házi vásznokat, valódi *amerikai Crinolinok*, olajos kardon, *Cachemir* és selyem paplanok, öz és löször mádráczok, szőnyegek és butor szövetek, kesztyűk és cipők folytonosan találhatók:

- 1/2 szörkelmek . . . . . 18 krtól fennebb.
- 1/2 Lüstrerek . . . . . 45 " " "

Férfi ruhák a legújabb divat szerint fölvalattatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan igazittatnak; kívánatra kelme mintákkal is szolgálunk.

(108) (2-3)
Alólt tisztelettel jelenti a nagy méltóságn urirrendnek a t. cz. közönségnek, hogy az újabb divatos szobafestési rajzmintái, falspalérok, arabeszk plafonok, rokokók sat. sat. nagy választékba megérkeztek, minél fogva képes vagyok minden e szakmába-vágó nagyobb munkákat is elvállalni, valamint falakat s minden az épülethez tartozó ablakokat, ajtókat és butorokat a kívánat szerént festeni és lackirozni jutányos ár és felelősség mellett

MOLNÁR MÁRTON,
szobafestő és lackirozó.

Lakása középkapun kívül 4-dik ház 411 szám.

(101) (2-3)
Eladó ménlovak.
Két igen szép és hibánélküli ménlovat, melyek közül az egyik angol, 4 éves, 16 markos, sötét-piros, a másik arabs, 5 éves, 15 markos 2 hüvelyk, világos barna, jutányos áron elad, Marosvásárhely közelében, Mező Ménéren

MAGYARI FERENCZ.

(75) (6-10)
NURIDSÁN TESTVÉREK
Kolozsvártt
ajánlják magukat az erd. kir. földtehermentesítési alapigazgatóság által utalványozott urbéri és tizedkárptóliási öszvegeket, a t. cz. birtoikos vetéljogosult uraktól a bécsi tőzsde árfolyamon 1/2 %-tel alább az utalványi rendelet kézbesítése mellett készpénzen kifizetni, mi által a N. Szebenbe kellető utazási költség és fáradság megkíméltetik.

LAKÁSUK: Kolozsvártt nagypiac főtér Szathmári háznál.

(104) (3-3)
HASZONBÉR.
Magyar-Bölkény helységében Szász-Régentől másfélóra járás, van egy birtok, a mely áll 14 hold és 694 □ öl szántóföld, 2 hold és 1182 □ öl kaszáló, 264 □ öl szőlő, három hold és 1360 □ öl erdő, négy lakrés, külön konyha és élék kamarával ellátott szép lakház, a belső telken egy szép nagy kiterjedésű veteményező és gyümölcsös kert, azon kívül még egy szép nagy terjedésű más gyümölcsös és mellék épületeivel együtt a legkedvezőbb föltételek mellett az 1867-dik év Szentgyörgy napjától kezdve három, vagy hat évekre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni felőle személyesen, vagy levél által Weimann Jánossal Kolozsvártt, vagy ifj. Kaiser Sámuel ural Szász-Régenben.

(112) (2-3)
Eladó orgona.
Az Orsolya apácák klostromában Szebenben, egy orgona 300 frtért eladó.

(362) (8-10)
Dr. PATTISON
Köszvényvattája
azonnal enyhíti és gyorsan gyógyít mindenemű KÖSZVÉNYT, RHEUMÁT, arcz, mell, nyak és fogfájdalmakat, fő, kéz és térdköszvényt, gyomor és altest fájalmakat. stb. 50 kr. és 1 frtos csomagokban található

ENGEL JOZSEF, gyógyszerésznel.

(66) (7-12)
Arany- és ezüst- férfi- és női ékszereket
a legújabb és izletesebb párisi divat szerint árulok a következő
hihetetlen olcsó árban.

Hoszeu férfi- és női-óraláncok 13 p. ezüsből, gazdagon megáruyozva vagy Nro. 3 arannyal vegyítve, 7, 9, 11, 13, 15 frt.

Rövid férfi- és női-óraláncok 13 p. ezüsből, gazdagon megáruyozva, vagy Nro. 3 arannyal vegyítve 4, 5, 6, 8, 10, 12 frt.

Mellük és függök, simára metszett, kövekkel, gyönggyel emaillozott vagy a nélkül, ezüst vagy Nro. 3 arannyal vegyített 7, 9, 12, 15, 20 frt.

Nyakérmek (Medaillon) 13 p. ezüst vagy Nro. 3 arannyal vegyített sima, vagy emaillozott 1 frt 80, 2, 3, 4, 6, 8 frt.

Keresztek 13 p. ezüst, aranyozott vagy Nro. 3 arannyal vegyített sima vagy emaillozott 90 kr., 1, 1 frt 50, 2, 3, 4 frt.

Szívek 13 p. ezüst vagy Nro. 3 arannyal vegyített, kinyitható, sima vagy emaillozott 1 frt 50 kr., 2, 3, 4 frt.

Ellöng-gombok 13 p. ezüst, aranyozott, vagy Nro. 3 arannyal vegyített, sima, vagy kövel kirakott, 70 kr., 1, 1 frt 50, 2, 3 frt.

Kézöl-gombok (Manschette) 13 p. ezüst, aranyozott vagy Nro. 3 arannyal vegyített, sima vagy kövel kirakott, 1 frt 50, 2, 3, 4, 6 frt.

Gyűrük, 13 p. ezüst, aranyozva, vagy Nro. 3 arannyal vegyítve, sima, emaillozott vagy köves 1, 1 frt 50, 2, 3, 4, 5 frt.

Pecsdnyomó-gyűrük, 13 p. ezüst aranyozva, vagy Nro. 3 arannyal vegyítve 2, 2 frt 50, 3, 4, 5 frt.

Karperczek, 13 próbás ezüst, gazdagon aranyozva, vagy Nro. 3 arannyal vegyítve, 3 frt 50, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15 frt.

Továbbá: *Serkentők órával*, minek egy háznál sem szabad hiányzani 7 frt.
Inga-órák minden nembn, 2 évi jótállás mellett.

Kereskedőknek árleengedés. Bizományokra szerződés köttetik. Megbízásokat utánvét útján a legpontosabban teljesít a raktár

Fromm Ph.,
Hohenmarkt Nr. 11, Wien.

(47) (2-4)
Cs. kir. ausztr. kiv. szab. első-amerikai és angol védjegyzett
ANATHERIN-SZÁJVÍZ
A Bécsi gy. fogorvos Dr. J. G. által Bécsben, feltalált essentia a fogak épen tartására, már egy évtized óta növekedő arányban vonja magára a fogbajban szenvedők figyelmét. Amár többenemű vegyteni kémleret bebizonyítá, hogy az Anatherin Szájvíz semminemű ártalmas tartalmat magában nem foglal, mégsem sikerült egyes alkatrészeit felfedezni, és noha sokképpen megkísértették utánozni, minden e nemű kísérlet rosszul tőtt ki, mivel egynemű sem volt eredménye, mely a Popp féle essentiával csak távolról is egy vonalon álljon.

Az Anatherin-Szájvíz úgyzolva *terjeszt a fogakra nézve; a betegségét annyira megállítja, hogy a fog óvassága nem terjed tovább; jótékony hatással van a foghúra és megóvjá a vérzés, taplósdás, kelés és minden bajtól melyeknek csekély okokból ki van téve, — mindenemű fogfájdalmat folytonos használatlaltal biztosan megenyhít. Nem cs. dől-kozbhatunk, ha mai nap az Anatherin-Szájvíz mindenemű el van terjedve.*

Hála a nyilvános közlönyöknek, a kisebb helységek is figyelmesek lettek reá, és kevés oly város óhajtott lenni hazánkban, hová bizomány útján forgalomba ne jusson és azoknak tetszését meg ne nyerné, kik hatását megkísértették.

Anatherin-fogpép, ára 1 frt 22 kr.
Növény-fogpor, ára 63 kr.
RIZOMÁNYOSOM.

Kolozsvártt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. és Engel J. gyógyszerészeiben. Tordán: Wolf gyógyszer. Szebenben: Müller gyógyszer. Zóhrer, Steiner, Brassóban: Fabrik gyógyszer. Jekelius gyógyszer. G. Antal és C. Károly-Fehérvártt: Sander gyógyszer. Segesvártt: Misselbacher & Deutsch, Déván D. Beaterczán: Dietrich és Fleischer. Décsen: Kremer Sámuel. Déván: Bosniák D. és Gergely. Madgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Ényeden: Oberth J. gyógyszer. M. Váradhelytt: Fogarasi D. és Bucher. Szászvároson: Leonhardt, Biehler. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Wels gyógyszer. Sz.-Somlyón: E. Tarsa Ign. Kézdi-Vásárhelytt: Nagy Jakab. Bőszörményben: Lányi J. gyógyszerész. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nyiregyháza: Bertalan gyógyszerésznél. Szinyer-Várallyán: Gerber gyógyszer.

Cs. kir. udvari és szab. lábbeli gyár.
HAHN LEOPOLD
BÉCS,
központi raktár: Stadt, Kölnerhofgasse Nro 1,
ajánlja legnagyobb raktárát minden kigondolható lábbelnek férfai nők és gyermekek számára.

AB. A téli időnyre és farsangra a legizletesebb új fajtájú lábbeli készítmények vannak készen ismert olcsó áron és kitűnő minőségben.

URAK SZÁMÁRA, egy pár:

Mainzi borjúbőr topán	4 frt 30 kr.
„ kettős talppal	5 „ 10 „
Vizenetes Juchten, kettős talp	5 „ 50 „
Oroszlack	6 „ — „
Salonlack, keztübbőr betéttel	5 „ 20 „
Zergebőr	4 „ 50 „
Borjúbőr fájós lábakra	5 „ 20 „
Patent-filz	6 „ — „
Borjúbőr hosszszáru eszima	6 „ 80 „
Juchten-terdciszma	8 „ 20 „
„ Poppenheimféle magas eszima	17 főt 20 főt.
Utazó fél-eszima 4 ft 20 krtól	6 frt — kr
„ prémes 8 főtől	15 „ — „
Commod topán 90 krtól	2 „ — „
Gyermek topán 80 krtól	2 „ — „
Leány topán 1 frt 40 krtól	2 „ — „
Fiu topán 2 főtől	3 „ — „

Szegekkel egy pár 30 kral drágább.
Rámáza egy pár 10 „ — „

Megrendelések a pénz beküldése vagy utánvét útján, és a láb hossza és szélessége megjelölése után pontosan teljesíttetnek.

Kereskedőknek anyagban-vételkor elengedés. (10) (8-12)

Rosz portékát cégen pénzen csak egyszer lehet eladni.
minthogy pedig nagyszámú kiállított Vászonn és Divatárú üzletem a legszilárdabb alakra van fektetve és az üzletre a halhatatlanság bélyegét felitni van szándékom, kérem a n. é. Közönséget saját érdeklében, hogy raktáramat csak rövid látogatással tiszteleg, hogy megbizonyosodjék, miszerént minőség, választék és olcsóság tekintetében minden vállalatlak élére tehető.

(12) (7-30)
ÁRU-KIMUTATÁS:
Divatárú.
500 darab télikendő, 3, 5, 7 frt 50, 9 frt 10, egész 12 frt 50.
500 darab longshawl, nyomtatva vagy kidolgozva, 6 ft 50, 10, 15, 18, 20, 30, egész 50 frt.
8000 darab ruhakelme: Orleans, Lama, Kniebocker, Mohair, rőfje 18, 25, 32, 38, 45, 60, 60, 80 krjával.
5000 rőf selyemkele, sima és nyomtatott, rőfje 1 frt 45, 2 frt egész 2 frt 50 krig.
400 darab Percalin és szines ingkelme, legújabb formákban, rőfje 32, 40, egész 45 krig.
1000 darab zeinoros-piqnet és szines parket, 9 frt, 10, 12 egész 15 frt.
Férfi és női tehernemű hollandi és rumburgi vászonból:
1000 darab fórfing, 1 60, 2, 2 frt 80, 3 frt 40, egész 4 frt 50 krig.
1000 darab női ing kézi himzéssel, vagy simán, 1 frt 60, 1 frt 90, 2 frt 80, 3 ft 50, egész 5 ft. legfinomabb.
500 darab férfi gatyá és nadrág, 1 frt 50, 2 frt 50, 3 frt 50.
500 darab uői nadrág, 2 frt, 3 frt, 3 frt 80 krig.
Vászonn, asztal- és ágynemű, kendő stb.
1500 darab kézzelfontt vászon 1/4 és 1/2 széles, 30 rőfös, 6 frt 50, 7 ft 10, 9 ft, 9 frt 50, 10, 10 frt 50, 12, 13, 15 frt.
1800 darab 50 és 54 rőfös Hollandi, Irlandi és Rumburgi szövet 18, 20, 22, 25, 28, 35, 40, 50 egész 80 frt.
1000 darab asztalnemű készlet 6, 12, 18, 24, 30, 36 személyre, 6 frt, 7 frt 50, 9, 12, 18, 24, 30, 35 40, 50 frt.
2000 darab ágynemű szövet, csinvat és nanking, 30, 35 rőfös, minden kívánató színben, 5 frt 50, 7 frt 50, 9 frt, 12 frt, 15 frt 18 frt.
3000 tuczet vászon és battist zsebkendő fehér és szines, 2 frt 20, 3, 3 ft 50, 4, 6, 12 frt.
Ezeket kívül a raktár el van látva minden kigondolható Divat- és Vászonn árukkal, és minden előszámlált darabok rőf és darab száma adatnak.
A kik 50 frt értékre vásárolnak, fejül kapnak egy csudaszép ajándékot.
Vidéki megrendelések a pénz beküldése után és postai utánvétel útján pontosan teljesíttetnek és minden árukból minta küldetik. Az eladási hely van: Bécs, Stadt, verlingerte Kärtnerstrasse Nro 48, „zur schönén Wienerin“.

(110) (2-3)
Optikai, Mechanikai eszközök
kicserelése, vagy azoknak kiigazítása elvállaltatik.

A legjobb és legkitűnőbb divatcikkek és ékszerek.

Egyenlítő és Mérő eszközök
Vizmértekek
Delejtük és Gyütűkrök.

BOSCOWICZ A.
látserésznek Kolozsvártt
a leguagyobb választékú raktára aczél és ezüst foglalatu szemüvegek, színházi és vadász látésővek, Microscopokból stb. stb.
Gyöngült és gyuladásban szenvedő szemek számára mindennemű szemüvegeket
LEHET KAPNI.

Gyógyszereszek és TANODÁK számára MINDENFÉLE Phisikai eszközök, Hygrometerek és Nagyító üvegek (LUPPÁK).

Manometer, termometerek s mindenféle folyadék próbálók.
Schweioi úti rajzeszközök és úti zsebbehordozható körzők.

(97) (2-3)
Magvak és növények.
Alólt ezennel bátorodik a t. cz. virág és növény kedvellőkkel a legalázatosabban tudatni, hogy gazdag tartalmú mag és növény névsorozatlja az 1867-ik évre megjelent és kívánatra bérmentesen szétküldetik.

ABEL RUDOLF & COMP.
mag- és növényárus Hitzingbe, Bécs mellett.

Ezen gyógyszer tiszta és tetszetős alakban magában foglalja a Chinát, ezen kitűnő hatású orvosszert, és a vasat, a vér egyik alkotórészét. Ennél fogva a legkitűnőbb párisi orvosok használják a fehérvér emulzálására és hogy a fiatal leányoknál a kifejlődést elősegítse, s a létszervezetnek elvezett alkatrészeit helyrehozza. Gyorsan elűz bizonyos elviselhetlen gyomor fájalmakat, melyek vérhiány vagy Leucorrhoe miatt állanak elő és melyeknek a nőnem oly gyakran ki van téve; szabályozza és könnyíti a havi tisztulást és nagy sikerrel használtatik, a sáppadt, lymphaticus és scropulás gyermekekél. Etrvágyat gerjeszt, elősegíti az emésztést és hasznos különösen oly személyeknek, kiknél megfeszített munka miatt vérhiány, betegségek vagy sokáig tartó gyengeség áll be. Jó következtelése soha sem késnek. (20) (5-24)

Vastartalmu china syrup ára: 2 frt o. é.
Főraktár Magyarhonban Pesten Török J. gyógyszer. Erdélyben Kolozsvártt Wolff J. és dr. Hintz Gy. gyógyszer.

Földmérésési és csillagászati eszközöket

a legszebb nembn és munkával ajánlanak

Starke és Kammerer Bécsben, cs. k. polytechn. intézetben

(105) (2-3)
Arjgyezékek ingyen küldetnek szét.

Szamos orvos hires tekintélyek által megpróbált, bizonyított, és ajánlatott!
Dr. SUIN DE BOUTEMARD
Illatos FOG-PASTAJA.
Egy elismert célszerűt készítmény a fogak és foghús ápolására. Sokkal hamarabb és biztosabban tisztít mint az eddig ismert és használt szerek, és egyuttal az egész szájüregnek igen jótékony frisseséget kölcsönöz.

(77) (9-10)
Dr. LINDES tanár
Növ. Rud-hajkenőse,
igen jótékonyan hat a haj nevelésére, a menyinyben ezt hajlékony minőségben megtartja és a kiszáradástól megóvjá; e mellett a hajnak szép természetes szint kölcsönöz és emelkedett ruganyosságot, míg más részről ugyanakkor a választék szilárdan tartására különösen alkalmas.
Eredet darabokban 50 kr.

Balzsam olajbogyó szappana
megfelel minden telyesen jó egészségi szappanra való igényeknek, minél fogva mint szelid és egyuttal bathatos mosdószem még a nők és gyermekek puha és érzékeny bőreire nézve is a legalkalmasabbként használható.
Eredeti csomagokban 35 kr.

A valódiságért kezesség válaltatván a fennebbi áráért kaphatók:
Kolozsvártt: WOLFF JÁNOS és Engel József gyógyszerészeknél, valamint:
Beaterczén: Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer. Brassóban: Steiner F.; és Jekelius Ferdinánd gyógyszerészek. Déván: Bosniák A. Dé-zeen: Kremer Samu. Nagy-Ényeden: Horváth Ferencz. Erzsébethvároson: Schmidt A.; Károlyfejérvártt: Rusz János és Matheryn Emil gyógyszer. Kézdi-Vásárhelytt: Fejér Lukács. Maros-Vásárhelytt: Fogarasi J. D.; Madgyesen; Breckner Károly; és Vándory & Brandsch. Segesvártt: Misselbacher J. B. és fia. Sz.-Ujvártt: Placcs. Szász-Régenben: S. Wachner Traugott. Szászbeben; Weissörtel Ad. G.; Szebenben; Zóhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton. Seps-Szentgyörgyön: Vitályos Béla. Sz.-Uvárhelytt: Kauntz J. A. gyógyszer. Saereddán: Gozay A.; Sz.-Somlyón: Ruszka Ignác. Tasmádon: Szongott Jakab. Tordán: Velits G. és Wolf G.; Zalahán: Megay Guszt. A. gyógyszer.